



Rekenhof



Verlag over de algemene rekeningen 2012 van de Vlaamse Gemeenschap



Verlag van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement
Brussel, juli 2013



Verslag over de algemene rekeningen 2012 van de Vlaamse Gemeenschap



Verslag goedgekeurd in de Nederlandse kamer van het Rekenhof op 2 juli 2013
Vlaams Parlement, Stuk 36-A (2012-2013) – Nr. 1

Inhoud

Hoofdstuk 1		
Inleiding	5	
Hoofdstuk 2		
Algemene rekening	7	
2.1	Rapportering over de uitvoering van de begroting 2012	8
2.2	Bedrijfseconomische balans en resultatenrekening	13
2.3	Aansluiting bedrijfseconomische en budgettaire rapportering	16
Hoofdstuk 3		
ESR geconsolideerde rekening	17	
3.1	ESR vorderingensaldo	18
3.2	Consolidatieperimeter	19
3.3	Entiteiten buiten de consolidatieperimeter	19
3.4	Schuld	20
Hoofdstuk 4		
Reactie van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting	23	
Bijlage 1		
Rekenhof op weg naar een nieuwe controlestrategie	26	
Bijlage 2		
Voorlegging van de rekeningen van DAB's en rechtspersonen	28	
Bijlage 3		
Antwoord van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting	32	
Bijlage 4		
Begrotingsresultaat, bedrijfseconomisch resultaat en vorderingensaldo	35	

Inleiding

Hoofdstuk

1

De algemene rekening 2012 van de Vlaamse Gemeenschap en de jaarrekeningen 2012 van de Vlaamse rechtspersonen zijn de eerste rekeningen die zijn opgemaakt volgens de vereisten van het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof, verder afgekort tot: rekendecreet. Bijlage 1 geeft in kort bestek aan hoe het Rekenhof zijn controlemethodiek heeft aangepast en nog verder zal aanpassen aan de vereisten van het rekendecreet.

Met het voorliggende verslag geeft het Rekenhof invulling aan artikel 32 van het rekendecreet. Dat artikel gelast het Rekenhof de rekeningen met zijn opmerkingen voor 31 mei volgend op het boekjaar waarop ze betrekking hebben, aan de Vlaamse Regering te bezorgen en vervolgens, met integratie van het antwoord van de Vlaamse Regering, tegen 30 juni aan het Vlaams Parlement.

Bij het afsluiten van het rapport heeft het Rekenhof een aantal rekeningen van Vlaamse rechtspersonen nog niet ontvangen. Bijlage 2 bij dit verslag bevat in dat verband een overzicht van de voorlegging aan het Rekenhof van de diverse te controleren rekeningen van Vlaamse rechtspersonen.

Dit verslag bestaat in hoofdzaak uit twee delen. In een eerste deel (hoofdstuk 2 van dit verslag) geeft het Rekenhof commentaren en opmerkingen bij de algemene rekening 2012 die het IVA Centrale Accounting op 29 maart 2013 heeft voorgelegd overeenkomstig de bepalingen van het rekendecreet. Deze commentaren en opmerkingen betreffen behalve de uitvoeringsrekening van de begroting voor het eerst ook bedrijfseconomische informatie uit de balans en resultatenrekening.

In het tweede deel (hoofdstuk 3 van dit verslag) geeft het Rekenhof zijn opmerkingen bij de ESR-geconsolideerde uitvoeringscijfers 2012 van de Vlaamse deelstaatoverheid. Het Rekenhof stelde zelf geconsolideerde cijfers samen, die het afstemde met de economische afsluiting 2012 die het IVA Centrale Accounting op 25 april 2013 bezorgde.

Tot slot vat dit verslag ook de reactie van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting samen, dat elektronisch werd ontvangen op 26 juni 2013. Dat antwoord is ook integraal opgenomen als bijlage 3.

Algemene Rekening

Hoofdstuk

2

Het IVA Centrale Accounting heeft de algemene rekening 2012 tijdig, op 29 maart 2013, voorgelegd aan het Rekenhof. Dit is de eerste algemene rekening die is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof (het Vlaamse rekendecreet).

De algemene rekeningen van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest hebben betrekking op de Vlaamse ministeries (i.e. de departementen en de intern verzelfstandigde agentenschappen zonder rechtspersoonlijkheid) en de diensten met afzonderlijk beheer (DAB's). Diensten met afzonderlijk beheer hebben een zekere autonomie op budgettair vlak, maar geen rechtspersoonlijkheid.

Artikel 31, § 1, van het rekendecreet definieert de inhoud van de algemene rekeningen: zij bestaan uit: 1° een jaarrekening met de balans op 31 december en de resultatenrekening, opgesteld op basis van de kosten en de opbrengsten van het afgelopen boekjaar; 2° de rapportering over de uitvoering van de begroting, opgesteld in dezelfde vorm als de begroting; 3° een rapportering die de aansluiting tussen beide rapporteringen bevat; en 4° een toelichting bij de balans, de resultatenrekening en de rapportering over de begroting.

De vernieuwde algemene rekening biedt naast de traditionele uitvoeringscijfers van de begroting dus ook bedrijfseconomische informatie in de balans en resultatenrekening en informatie over het personeel in de sociale balans. De toelichting bij de algemene rekening biedt bijkomende detailinformatie zowel bij de bedrijfseconomische balans en resultatenrekening als bij de uitvoeringsrekening van de begroting. De liquiditeitentabel en de reconciliatie van het resultaat van de uitvoeringsrekening van de begroting met het bedrijfseconomisch resultaat staven de samenhang tussen de verschillende rapporteringen. In het financieel jaarrapport 2012 geeft het IVA Centrale Accounting achtergrondinformatie en duiding bij de algemene rekening 2012.

Samen met de algemene rekening ontving het Rekenhof van het IVA Centrale Accounting een ontwerp van decreet houdende de eindregeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en van de Vlaamse openbare instellingen categorie A en de intern verzelfstandigde agentenschappen met rechtspersoonlijkheid voor het begrotingsjaar 2012.

2.1 Rapportering over de uitvoering van de begroting 2012

De onderstaande tabel vergelijkt de uitvoering van de begroting voor 2012 van de Vlaamse ministeries met de uitvoeringscijfers vanaf 2008.

(In duizenden euro)

	2008	2009	2010	2011	2012	2012	%
	Uitvoering	Uitvoering	Uitvoering	Uitvoering	Begroting	Uitvoering	
Begrotingsuitvoering exclusief DAB's							
Algemene ontvangsten	22.479.095	21.898.344	22.761.912	24.520.147	27.033.404	25.238.818	92,9%
Toegewezen ontvangsten	120.684	122.060	114.305	127.790	136.185	136.897	51,1%

1 Op 16 april 2013 stuurde het IVA Centrale Accounting een erratum, waarin de te betalen wedde van december wordt geherclassificeerd van handelsschulden naar schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten en waarin de liquiditeitentabel wordt aangepast om rekening te houden met de inboeking van de investeringen gefinancierd door het FFEU.

	2008	2009	2010	2011	2012	2012	%
	Uitvoering	Uitvoering	Uitvoering	Uitvoering	Begroting	Uitvoering	
Totaal ontvangsten	22.599.779	22.020.404	22.876.217	24.647.937	27.169.589	25.375.714	92,5%
Kredieten begrotingsjaar	23.732.468	26.617.170	23.067.572	24.685.463	27.255.170	25.708.219	94,3%
Niet-gesplitste kredieten	20.257.528	22.964.788	19.449.331	20.828.934	0	0	
Gesplitste ordonanceringskredieten	3.366.036	3.445.962	3.475.763	3.629.261	26.972.198	25.568.218	94,8%
Variabele kredieten	108.904	206.420	142.478	227.268	282.972	140.000	49,5%
Kredieten overgedragen van het vorige jaar	458.817	505.560	414.510	399.819	1.132.222	1.144.074	101,0%
Totaal uitgaven	24.191.285	27.122.730	23.482.082	25.085.282	28.387.391	26.852.293	94,6%
Resultaat	-1.591.506	-5.102.326	-605.865	-437.345	-1.217.802	-1.476.579	
Opbrengst leningen	0	5.000.000	170.000	200.000	1.679.677	865.000	51,5%
Aflossing leningen	718.322	1.613	1.090	1.056	1.453.616	1.452.615	99,9%
Resultaat incl schuldaflossing	-2.309.828	-103.939	-436.955	-238.401	-991.741	-2.064.194	
Begrotingsuitvoering DAB's							
Ontvangsten			1.204.296	1.356.359	2.111.044	1.548.963	73,4%
Uitgaven			1.180.237	1.387.833	2.111.044	1.565.806	74,2%
Resultaat			24.059	-31.474	0	-16.843	
Begrotingsresultaat			-412.895	-269.876	-991.741	-2.081.036	

Het rekendecreet heeft de niet-gesplitste kredieten afgeschaft. Vanaf het begrotingsjaar 2012 maakt de Vlaamse overheid alleen nog gebruik van gesplitste vastleggings- en vereffeningskredieten en van variabele kredieten.

De Vlaamse overheid heeft in 2012 een negatief begrotingsresultaat geboekt van 2.081,0 miljoen euro. De effectieve terugbetaling van de steun door KBC, die voor 2012 geraamd werd op 1.725 miljoen euro, werd verschoven naar de eerste helft van 2013.

Het begrotingsresultaat van 2012 is niet vergelijkbaar met de uitvoeringscijfers van de vorige jaren. De invoering van het rekendecreet heeft het aanrekeningsmoment van de ontvangsten en uitgaven gewijzigd. Vóór 2012 werden de ontvangsten aangerekend op het moment van de werkelijke inning, terwijl zij vanaf 2012 worden aangerekend op het moment dat de vordering ontstaat. De uitgaven werden voorheen aangerekend op het moment dat de betaalopdracht werd gegeven, terwijl de uitgaven vanaf 2012 worden aangerekend op het begrotingsjaar waarop zij bedrijfseconomisch betrekking hebben.

De algemene toelichting bij de initiële begroting 2012 stelde: *in het jaar van invoering van het rekendecreet, m.n. 2012, stelt zich het probleem van een eenmalige overflow van verrichtingen uit begrotingsjaar 2011 naar het begrotingsjaar 2012. Een aantal verrichtingen (bvb. loon december 2011, vakantiegeld verworven op basis van de prestaties in 2011, eindejaarsverrichtingen) dienen immers geboekt te worden in 2012 omdat ze volgens de oude aanrekeningsregels niet konden geboekt worden in 2011. Door de toepassing van de nieuwe aanrekeningsregels zal er tijdens het overgangsjaar een overflow van verrichtingen ontstaan. [...] Het Instituut voor Nationale Rekeningen (INR) voorziet een neutralisatie van de verhoogde ontvangsten en uitgaven omwille van de 'overflow', mits een correcte rapportage.*

De overstap naar die nieuwe aanrekeningsregels heeft een grote impact op de algemene rekeningen 2012. De initiële begroting raamde de impact op de Vlaamse ministeries (exclu-

sief DAB's) op 1.235,8 miljoen euro. De tweede begrotingsaanpassing trok die raming op tot 1.669,0 miljoen euro. In zijn rapportering over de tweede begrotingsaanpassing 2012 kondigde het Rekenhof een onderzoek van de overflow aan, waarover het in oktober omstandig zal rapporteren in zijn rekeningenboek.

De onderstaande tabel illustreert de impact van de overflow op de begroting en de uitvoering.

(In duizenden euro)

2012	Begroting		uitvoering			
	Inclusief overflow	Overflow	Exclusief overflow	Inclusief overflow	Overflow	Exclusief overflow
Begrotingsuitvoering exclusief DAB's						
Ontvangsten	27.169.589	7.234	27.162.355	25.375.714	7.234	25.368.480
Uitgaven	28.387.391	1.676.239	26.711.152	26.852.293	1.759.439	25.092.854
Begrotingsresultaat	-1.217.802	-1.669.005	451.203	-1.476.579	-1.752.205	275.626
Opname lening	1.679.677	0	1.679.677	865.000	0	865.000
Aflossing schuld	1.453.616	0	1.453.616	1.452.615	0	1.452.615
Begrotingsresultaat incl. schuldaflossing	-991.741	-1.669.005	677.264	-2.064.194	-1.752.205	-311.989
Begrotingsuitvoering DAB's						
Ontvangsten	2.111.044	119.306	1.991.738	1.548.963	81.428	1.467.535
Uitgaven	2.111.044	119.306	1.991.738	1.565.806	123.455	1.442.351
Begrotingsresultaat	0	0	0	-16.843	-42.027	25.184
Begrotingsuitvoering	-991.741	-1.669.005	677.264	-2.081.036	-1.794.231	-286.805

Bij de uitvoeringsrekening van de begroting heeft het Rekenhof de volgende opmerkingen:

- Het *uitgavenkrediet overgedragen van vorige jaren* is in de uitvoeringsrekening van de begroting 46.750 duizend euro hoger dan het bedrag vermeld als *over te dragen* in het ontwerp van decreet houdende de eindregeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en van instellingen van openbaar nut voor het begrotingsjaar 2011². Het verschil betreft twee kredietoverdrachten (een kapitaalbreng in de nv OE-invest van 10.000 duizend euro en nog te volstorten kapitaal bij de VMH van 37.500 duizend euro), die bij de tweede begrotingsaanpassing 2012 zijn beslist³. Daarbuiten is 750 duizend euro gebruikt om de vastlegingsmachtiging van het Vlaams Brusselfonds te verhogen⁴.
- De overgedragen kredieten tonen in globo een overschrijding van 11.852 duizend euro, die wel is gecompenseerd met een vermindering van budgetruimte op het niveau van de jaar-kredieten.
- De Vlaamse overheid heeft de overflow vooral gebruikt om de wedde van december 2011 en het vakantiegeld 2011, uitbetaald in 2012, voor de eigen ambtenaren en voor het personeel bij onderwijs, budgettair te kunnen aanrekenen. Daardoor houden de personeelskosten 2012 eenmalig de wedden van dertien maanden in (december 2011 tot en met december 2012) en zowel het vakantiegeld 2011 als 2012. De Vlaamse overheid heeft de overflow echter niet gebruikt om de verschuiving van het aanrekeningsmoment bij de ontvangsten (van inning naar vordering) op te vangen. Dat betekent dat alle vorderingen van voor 2012, die de Vlaamse overheid op 1 januari 2012 nog niet had geïnd, samen 822.269 duizend euro, niet budgettair worden aangerekend. Een aanpassing in aanrekeningsmoment ingevolge de invoering van het rekendecreet is een eenmalige correctie, die beter langs de overflow was verwerkt.
- Het INR verklaarde op 24 april 2009 dat de overflow geen effect heeft op het vorderingen-

2 Stuk 23 (2012-2013) – Nr. 1 van 21 maart 2013.

3 Artikel 9 van het decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012.

4 Artikel 10, § 1, van het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting 2012 van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012.

saldo van de Vlaamse Gemeenschap, op voorwaarde dat de nodige verantwoordingsstukken kunnen worden voorgelegd. De boekhouding van de Vlaamse Gemeenschap bevat echter niet de bijkomende informatie die nodig is om een rapportering over de uitvoering van de overflow te genereren. Daarom heeft het IVA Centrale Accounting zijn rapportering over de uitvoering van de overflow grotendeels gebaseerd op de ramingen in de begroting. Voor enkele specifieke uitgaven, zoals de intrest op de schuld, de ambtenarenwedden en de Minafondsontvangsten, heeft het die ramingen vervangen door reële uitvoeringscijfers.

- De Vlaamse overheid heeft niet alle budgettaire ontvangsten en uitgaven correct toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Een aantal budgettaire aanrekeningen geschiedde nog specifiek in functie van de betaling. De onderstaande alinea's geven enkele voorbeelden:
 - Het Rekenhof heeft er in zijn onderzoeksrapport van de eerste begrotingsaanpassing 2012⁵ al op gewezen dat eind 2011 voor in totaal 89,4 miljoen euro facturen werden betaald die pas in 2012 werden verwacht. Om die reden werden de uitgavenkredieten 2012 verminderd voor: de renovatie van de Koningin Elisabethzaal⁶ (24,8 miljoen euro), de restauratie van de Abdij van het Park⁷ (5,0 miljoen euro), het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION)⁸ (15,0 miljoen euro), het Minafonds⁹ (18 miljoen euro) en het Vlaams Infrastructuurfonds¹⁰ (26,0 miljoen euro).
 - Op het tijdstip dat het IVA Centrale Accounting de algemene rekeningen 2012 finaliseerde, beschikte de Vlaamse overheid al over alle nodige parameters om de definitieve afrekening van de gedeelde en samengevoegde belastingen en van de dotatie kijk- en luistergeld voor het begrotingsjaar 2012 exact te kunnen bepalen en te kunnen toerekenen aan het begrotingsjaar 2012. Voorlopig houden de algemene rekeningen geen rekening met deze negatieve afrekening van 30.498 duizend euro. De uitvoeringsrekening bevat wel de positieve afrekening van het begrotingsjaar 2011 ten belope van 97.001 duizend euro.
 - De DAB Minafonds kende de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk een eerste voorschot van 67.300 duizend euro op de werkingstoelage voor het eerste kwartaal van 2013 toe. Hij rekende deze toelage aan ten laste van zijn begroting 2012.
 - De Vlaamse overheid kende pas in de begroting 2013 een overflowdotatie van 75,8 miljoen euro toe aan het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) voor de saldibetalingen van de subsidies 2012, die het agentschap al in zijn jaarrekening 2012 ten laste diende te nemen.

Deze voorbeelden tonen aan dat het werkelijke resultaat van de in 2012 geleverde prestaties niet exact overeenstemt met wat op de begroting 2012 is aangerekend. De problematiek van de jaarafgrenzing vormt een afzonderlijk thema in het komende rekeningenboek.

5 Stuk 20-A (2011-2012) – Nr.1, van 19 april 2012.

6 Investeringsbijdragen aan de KMDA voor de renovatie van de Koningin Elisabethzaal, op basisallocatie DBo DGo16 5210, opgenomen onder begrotingsartikel DBo/1DG-C-2-B/WT.

7 Investeringsbijdrage aan stad Leuven voor restauratie en landschapsbeheer van de Abdij van Park, op basisallocatie NFo NF338 6321, opgenomen onder begrotingsartikel NFo/1NF-C-2-C/WT.

8 De investeringsdotatie aan AGION (basisallocatie FBo Fk010 6142, opgenomen onder begrotingsartikel FBo/1FK-I-5-Z/IS) en de uitgaven van AGION werden verminderd met 15 miljoen euro.

9 De dotatie aan het Minafonds (basisallocatie LBo LC146 6131, opgenomen onder begrotingsartikel LBo/1LC-H-5-Z/IS) en de vereffeningskredieten van het Minafonds (luik VMM) werden verminderd met 18 miljoen euro.

10 De dotatie aan het VIF (basisallocatie MBo MC006 6131, opgenomen onder begrotingsartikel MBo/1MC-E-5-Z/IS) en de vereffeningskredieten van het VIF werden verminderd met 36 miljoen euro. Volgens de algemene toelichting heeft 26 miljoen euro daarvan betrekking op het al in 2011 vereffenen van facturen die pas in 2012 werden verwacht.

Verdeling per beleidsdomein

De rekening van de uitvoering van de begroting geeft een geaggregeerd beeld van de begrotingsontvangsten en -uitgaven van de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap. Traditioneel worden de begrotings- en uitvoeringscijfers geaggregeerd volgens de aard van het krediet (niet-gesplitste kredieten, gesplitste ordonnanceringskredieten, variabele kredieten, ...). Deze begrotingstechnische voorstellingswijze is minder geschikt voor een inhoudelijke analyse van de uitvoering van de begroting. Daarvoor is informatie op het niveau van beleidsdomein, entiteit en programma meer aangewezen.

Het Rekenhof heeft de begrotings- en uitvoeringscijfers uit de rekening van de uitvoering van de begroting daarom herwerkt tot een rapportering per beleidsdomein (in duizenden euro), waarop het komende rekeningenboek meer in detail zal ingaan.

Die herwerkte begrotingscijfers gaan uit van de toestand van de kredieten vóór de toewijzing van middelen aan het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU), terwijl de algemene rekening de begrotingskredieten rapporteert na de toewijzing van de dotatie aan het FFEU. Op het jaareinde hevelt een herverdeling 139,4 miljoen euro niet aangewende kredieten uit de verschillende beleidsdomeinen over naar het FFEU. Voor een correcte voorstelling van het bestedingspercentage van de uitgavenkredieten was dan ook een herwerking van de cijfers nodig.

De ontvangsten en uitgaven in de onderstaande tabel tonen de cijfers per beleidsdomein voor toewijzing aan het FFEU (zoals in de tabel met het begrotingsresultaat).

(In duizenden euro)

Beleidsdomein	ONTVANGSTEN				UITGAVEN			
	2011 uitvoering	2012 begroting	2012 uitvoering	%	2011 uitvoering	2012 begroting	2012 uitvoering	%
Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid	379	36	213	0,0%	136.256	161.085	136.546	0,5%
Bestuurszaken	13.110	13.299	15.368	0,1%	2.666.051	2.823.625	2.789.236	10,4%
Financiën en Begroting	24.300.137	26.891.080	25.094.780	98,9%	963.573	1.478.903	677.694	2,5%
Internationaal Vlaanderen	1.216	224	1.676	0,0%	196.051	202.024	179.249	0,7%
Economie, Wetenschap en Innovatie	17.932	17.833	15.735	0,1%	1.182.365	975.477	913.416	3,4%
Onderwijs en Vorming	100.488	112.329	109.775	0,4%	10.225.169	11.526.338	11.442.703	42,6%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	23.160	23.199	32.834	0,1%	3.319.469	3.573.061	3.519.692	13,1%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.446	989	1.236	0,0%	980.909	1.065.835	1.045.705	3,9%
Werk en Sociale Economie	20.396	20.283	4.174	0,0%	1.363.489	1.523.366	1.422.013	5,3%
Landbouw en Visserij	2.122	1.430	2.305	0,0%	158.896	169.216	157.722	0,6%
Leefmilieu, Natuur en Energie	151.841	72.265	73.023	0,3%	652.069	851.098	760.475	2,8%
Mobiliteit en Openbare Werken	9.056	10.046	11.549	0,0%	2.461.758	3.123.389	2.966.411	11,0%
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	6.652	6.576	13.046	0,1%	661.068	788.849	718.643	2,7%
Hogere entiteiten	0	0	0	0,0%	118.159	125.125	122.787	0,5%

Beleids- domein	ONTVANGSTEN				UITGAVEN			
	2011 uitvoering	2012 begroting	2012 uitvoering	%	2011 uitvoering	2012 begroting	2012 uitvoering	%
Eindtotaal	24.647.937	27.169.589	25.375.714	100,0%	25.085.283	28.387.391	26.852.293	100,0%

De cijfers tonen het relatieve aandeel van elk beleidsdomein in de ontvangsten en uitgaven van de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap (exclusief DAB's).

2.2 Bedrijfseconomische balans en resultatenrekening

Het rekendecreet breidt de algemene rekeningen uit van een louter budgettaire rapportering tot een geïntegreerde bedrijfseconomische en budgettaire analyse van de financiële toestand en resultaten van de Vlaamse ministeries en diensten met afzonderlijk beheer. Vanaf boekjaar 2012 worden de bedrijfseconomische balans en resultatenrekening van de Vlaamse ministeries geïntegreerd in de controle door het Rekenhof.

Balans

(In duizenden euro)

	2012	2011		2012	2011
ACTIVA			PASSIVA		
Immateriële vaste activa	4.503	9.626	Kapitaal	26.096.993	25.782.651
Materiële vaste activa	28.079.748	27.003.104	Reserves	13.647	14.318
Financiële vaste activa	3.148.366	3.081.109	Overgedragen verlies	-751.539	0
VASTE ACTIVA	31.232.617	30.093.839	EIGEN VERMOGEN	25.359.101	25.796.969
Vorderingen op meer dan één jaar	3.544.580	3.541.846	Schulden op meer dan één jaar	4.023.297	4.143.443
Vorderingen op ten hoogste één jaar	1.533.795	1.225.458	Schulden op ten hoogste één jaar	5.918.675	4.509.129
Geldbeleggingen	1.518	31.664	· <i>Schulden op meer dan een jaar die binnen het jaar vervallen</i>	<i>1.056.403</i>	<i>1.452.615</i>
Liquide middelen	62	173.976	· <i>Financiële schulden</i>	<i>1.414.232</i>	<i>1.226.167</i>
Overlopende rekeningen	17.374	24.070	· <i>Handelsschulden</i>	<i>2.297.652</i>	<i>1.830.508</i>
			· <i>Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten</i>	<i>1.149.467</i>	<i>-2.024</i>
			· <i>Overige schulden</i>	<i>921</i>	<i>1.863</i>
			Overlopende rekeningen	1.028.873	641.312
VLOTTENDE ACTIVA	5.097.329	4.997.014	VREEMD VERMOGEN	10.970.845	9.293.884
TOTAAL	36.329.946	35.090.853	TOTAAL	36.329.946	35.090.853

Bij de balans heeft het Rekenhof de volgende commentaren en opmerkingen:

- De cijfers van 2011 vormen de beginbalans van het begrotingsjaar 2012. Die cijfers sluiten aan bij de registraties in het boekhoudsysteem Orafin op 31 december 2011. In het kader van de vroegere gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit waren die cijfers niet in die vorm opgenomen in de algemene rekening over 2011. De rubriek kapitaal kan worden beschouwd als netto-actief van de Vlaamse overheid.
- De netto boekwaarde van de materiële vaste activa bedraagt 28.080 miljoen euro of 77,3% van het balanstotaal van de Vlaamse overheid. De jaarafschrijvingen bedragen slechts 74 miljoen euro (0,26%). De Vlaamse overheid baseert haar waarderingsregels voor de materiële vaste activa op het koninklijk besluit van 25 juni 1976 betreffende de afschrijvingen en

rechtzettingen in de vermogenscomptabiliteit van de Staat, al worden deze waarderingsregels niet opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening. De belangrijkste deelrubriek van de materiële vaste activa zijn de werken van burgerlijke bouwkunde (22.278 miljoen euro), die op grond van het bovengenoemde koninklijk besluit worden vrijgesteld van afschrijving. Ook de vaste activa in aanbouw (2.834 miljoen euro of 10% van de totale activa), waarop de Vlaamse overheid investeringsprojecten voorlopig aanrekent tot zij ze effectief in gebruik neemt, worden niet afgeschreven. De rotatie van deze rubriek is laag in verhouding tot de netto boekwaarde ervan: in boekjaar 2012 heeft de Vlaamse overheid slechts 536 miljoen overgeboekt naar een andere vast-actiefcategorie, wat overeenkomt met een gemiddelde projectduur van meer dan vijf jaar. Door de materiële vaste activa niet of laat-tijdig af te schrijven, blijft het eigen vermogen kunstmatig hoog.

- Het IVA Centrale Accounting heeft in het boekjaar 2012 enkele belangrijke correcties uitgevoerd. Het heeft de investeringen in het project AMORAS¹¹ (122 miljoen euro), samen met een aantal andere investeringsprojecten van het FFEU (587 miljoen euro), geactiveerd in de boekhouding van de Vlaamse overheid. De correctie vertaalde zich in een uitzonderlijke opbrengst van 633 miljoen euro. Het Rekenhof merkt op dat alleen de volledig afgehandelde investeringsprojecten van het FFEU werden geactiveerd. De lopende projecten (237 miljoen euro) werden voorsniet in aanmerking genomen.
- Niet alle participaties die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest rechtstreeks aanhouden, komen voor in de financiële vaste activa in de balans. Enkele belangrijke participaties, zoals de Vlaamse Portefeuillemaatschappij (104 miljoen euro), de Vlaamse Radio en Televisie (137 miljoen euro), De Scheepvaart (7 miljoen euro) en Finlab (35 miljoen euro), ontbreken. Anderzijds komen in de lijst van financiële vaste activa ten onrechte een aantal participaties voor, zoals nv Waarborgbeheer en nv Schoolinvest, waarin de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest niet rechtstreeks participeren. De waardering van een aantal participaties stemt niet overeen met de werkelijke kapitaalbreng. Zo is de participatie in de Maatschappij Linkerscheldeoever opgenomen voor 0,3 miljoen euro, wat overeenstemt met de inbreng in speciën, terwijl de werkelijke inbreng ook B-aandelen bevat voor de inbreng van gronden (89,7 miljoen euro). Het Rekenhof heeft een afspraak geregeld met het IVA Centrale Accounting en de afdeling Financieel Management om in gezamenlijk overleg de toestand van de financiële vaste activa te corrigeren.
- De vorderingen op meer dan een jaar bevatten een vordering van 12,8 miljoen euro met als omschrijving 'kapitaalbreng in nv Schoolinvest'. Het betreft echter enerzijds een kapitaalverhoging van 6,4 miljoen euro in PMV in het kader van nv Schoolinvest, die ten onrechte als vordering is geboekt, en anderzijds de inbreng van de Vlaamse overheid in nv Schoolinvest (6,4 miljoen euro), die om niet is overgedragen aan Agion en derhalve in resultaat moet worden genomen.
- De Vlaamse overheid heeft een vordering op meer dan één jaar op nv Waterwegen en Zee-kanaal uitgedrukt van 10,1 miljoen euro, terwijl deze nv geen schuld heeft uitgedrukt in haar boekhouding, maar de tegemoetkomingen van de Vlaamse overheid als extra dotatie in resultaat heeft genomen. Die inconsistentie moet worden opgelost.
- Uit een analyse van de ouderdomstabel blijkt dat de vorderingen op ten hoogste één jaar enkele vorderingen op lange termijn bevatten (onder meer een vordering op Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel van 176,5 miljoen euro en een vordering op de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen van 59,3 miljoen euro), die thuishoren bij de vorderingen op meer dan één jaar.
- Het agentschap Vlaamse belastingdienst (Vlabel) volgt zijn fiscale vorderingen zelf administratief op via het Vlaams Fiscaal Platform. Het IVA Centrale Accounting neemt de verrichtingen van Vlabel langs verzamelboekingen globaal over in Orafin, maar beschikt

11 Verwerking van de onderhoudsbaggerspecie uit de haven van Antwerpen - Bouw en exploitatie van een mechanische slibontwateringsinstallatie onder de benaming 'AMORAS-project'.

niet over verdere detailgegevens. De ouderdomstabel van de vorderingen op ten hoogste één jaar bevat alleen informatie over de vorderingen die in Orafin worden opgevolgd, maar niet over de vorderingen die in het Vlaams Fiscaal Platform worden opgevolgd.

Het Rekenhof had tot nu toe alleen toegang tot de boekhoudkundige informatie in Orafin, maar nog niet tot het randsysteem dat Vlabel gebruikt. Inmiddels heeft het Rekenhof ook toegang gevraagd tot het informatiesysteem van Vlabel, wat een betere controle mogelijk moet maken op de doorstroming van de gegevens van Vlabel naar Orafin.

Resultatenrekening

(In duizenden euro)

	2012	2011
Inkomens- en kapitaaloverdrachten	25.061.358	24.668.399
Andere operationele opbrengsten	228.541	196.535
Operationele opbrengsten	25.289.899	24.864.934
Diensten en diverse goederen	1.187.587	1.349.392
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	901.534	802.619
Afschrijvingen	74.481	50.995
Inkomensoverdrachten	23.720.565	22.457.923
Andere operationele kosten	501.000	855
Operationele kosten	26.385.167	24.661.784
Operationeel resultaat	-1.095.267	203.150
Financiële opbrengsten	378.801	387.791
Financiële kosten	197.911	187.712
Resultaat uit de gewone activiteiten	-914.377	403.229
Uitzonderlijke opbrengsten	624.709	139.586
Uitzonderlijke kosten	148.200	50.576
Resultaat van het jaar	-437.868	492.239

Bij de resultatenrekening heeft het Rekenhof de volgende commentaren en opmerkingen:

- De stijging van de personeelskosten ten opzichte van 2011 is te wijten aan de wijziging in aanrekeningsregels door de inwerkingtreding van het rekendecreet (cfr. overflow-problematiek beschreven in hoofdstuk 2.1). De personeelskosten bevatten dertien maanden loon (december 2011 tot en met december 2012) en zowel het vakantiegeld betaald in 2012 over 2011, als het vakantiegeld dat pas in 2013 zal uitbetaald worden, maar is verdiend in 2012.
- De andere operationele kosten 2012 betreffen de aanleg van een voorziening voor vakantiegeld voor het onderwyzend personeel van 445 miljoen euro en een voorziening voor uitgestelde bezoldigingen voor het onderwyzend personeel van 55 miljoen euro. Aangezien de wedden van onderwijs (8.297 miljoen euro) eigenlijk deel uitmaken van de inkomensoverdrachten, worden ook deze voorzieningen voor vakantiegeld en uitgestelde bezoldigingen beter als inkomensoverdrachten gepresenteerd.
- De activering van de investeringsprojecten van het FFEU en de activering van het AMORAS-project¹² creëerden een uitzonderlijke opbrengst van 633 miljoen euro¹³. De verschuiving van het aanrekeningsmoment van de intrest op de schuld van kasbasis naar periodoerekening had tot gevolg dat, behalve de intrest voor het boekjaar 2012, ook nog een groot deel van de intrest voor het jaar 2011, betaald in 2012, ten laste moest worden genomen. Deze overflow werd geboekt als uitzonderlijke kosten.

¹² Zie beslissing VR 2008 1807 Doc 0878/1.

¹³ Het totaal van de uitzonderlijke opbrengsten bedraagt slechts 624 miljoen euro aangezien de overflowcorrectie voor de planbatenheffing (20,6 miljoen euro) als een negatieve opbrengst is geboekt.

2.3 Aansluiting bedrijfseconomische en budgettaire rapportering

De onderstaande tabel verklaart het verschil tussen het begrotingsresultaat (-2.081,0 miljoen euro) en het bedrijfseconomisch resultaat (-437,9 miljoen euro). Dat verschil vloeit enerzijds voort uit verrichtingen die in de bedrijfseconomische resultatenrekening in resultaat worden genomen, maar die geen impact op het begrotingsresultaat hebben, zoals de afschrijvingen en de inboeking van de FFEU-activa en het AMORAS-project. Anderzijds zijn er ook verrichtingen die een impact hebben op het begrotingsresultaat, maar die in de bedrijfseconomische rapportering langs de balans worden verwerkt, zoals de opname en afbetaling van leningen en de investeringen in vaste activa.

	<i>(In duizenden euro)</i>
	2012
Bedrijfseconomisch resultaat	-437.868
Opname van leningen	865.000
Afbetaling van leningen	-1.452.615
Investerings in immateriële en materiële vaste activa	-465.729
Investerings in financiële vaste activa	-69.258
Inboeking materiële vaste activa FFEU	-587.048
Inboeking activa AMORAS project	-121.743
Inboeking lening AMORAS project	76.047
Desinvesteringen	36.586
Afschrijvingen	74.481
Andere	1.110
Begrotingsresultaat	-2.081.037

ESR geconsolideerde rekening

Hoofdstuk

3

Het IVA Centrale Accounting heeft het Rekenhof op 25 april 2013 de economische afsluiting 2012 toegezonden, met de ESR-geconsolideerde uitvoeringscijfers 2012 van de Vlaamse deelstaatoverheid (sectorcode S13.12). Met deze geconsolideerde cijfers berekent de Vlaamse overheid het vorderingensaldo 2012.

3.1 ESR vorderingensaldo

De onderstaande tabel maakt de overgang van de algemene rekening naar de geconsolideerde rapportering.

(In duizenden euro)

	Algemene rekening	Ministeries	DAB's	Rechtspersonen	Consolidatie
Ontvangsten	27.789.677	26.240.714	1.548.963	9.443.343	37.233.020
Interne verrichtingen (ESR 08)				-1.810.995	-1.810.995
Deelnemingen (ESR 8)		-1.492	0	-10.048	-11.541
Leningen (ESR 9)		-865.000	0	0	-865.000
Dotaties binnen consolidatiekring		-67.975	-1.252.115	-6.374.560	-7.694.650
Luchthavens Antwerpen en Oostende			-19.794		-19.741
Correctie gewestbelasting		-11.162			-11.162
Impact overflow		-7.234	-9.483	36.404	19.686
ESR-gecorrigeerde ontvangsten		25.287.851	267.571	1.284.142	26.839.564
Uitgaven	29.870.714	28.304.908	1.565.806	9.435.652	36.306.366
Interne verrichtingen (ESR 03)				-1.723.871	-1.723.871
Deelnemingen (ESR 8)		-73.614	0	-112.825	-186.439
Leningen (ESR 9)		-1.452.615	0	-27.170	-1.479.785
Dotaties binnen consolidatiekring		-7.417.915	-67.348	-98.789	-7.584.052
Luchthavens Antwerpen en Oostende			-18.525		-6.794
Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel		-9.628			-9.628
Koninklijk Ballet van Vlaanderen		-5.274			-5.274
Correctie Gesco's		-8.285			-8.285
Impact overflow		-1.348.500	-121.803	-297.490	-1.767.792
ESR-gecorrigeerde uitgaven		17.989.077	1.358.130	7.175.508	26.522.715
Resultaat algemene rekening	-2.081.037				
Bijdrage in vorderingensaldo		7.298.773	-1.090.559	-5.891.365	316.849
Vlaams Pensioenfonds					-50.224
VRT Pensioenfonds					-36.400
Diestsepoort					1.672
Jobkorting					-2.730
Zorgfonds (S13.14)					7.958
Geconsolideerd vorderingensaldo					237.125

De algemene rekening geeft een overzicht van de ontvangsten en uitgaven van de ministeries en de diensten met afzonderlijk beheer. De ESR-consolidatie houdt ook rekening met de ontvangsten en uitgaven van de rechtspersonen en biedt een vollediger overzicht van de Vlaamse overheid. Dat overzicht is niet exhaustief aangezien de consolidatieperimeter wordt beperkt tot de entiteiten met sectorcode S13.12 (deelstaatoverheid).

Bij de berekening van het vorderingensaldo worden niet alle ontvangsten en uitgaven in aanmerking genomen. De interne stromen tussen de entiteiten van de consolidatiekring worden geëlimineerd, evenals de kapitaal- en schuldverrichtingen (ESR 8 en 9).

Het begrotingsjaar wordt afgesloten met een positief vorderingensaldo van 237.125 duizend euro. Dat resultaat komt vrijwel overeen met het voorlopige vorderingensaldo van 240.940 duizend euro, dat de Vlaamse minister van Begroting heeft voorgesteld op 25 januari 2013. De

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting wijdde op dinsdag 29 januari en dinsdag 5 februari 2013 een gedachtewisseling aan deze voorlopige uitvoeringsresultaten van de Vlaamse begroting 2012.

3.2 Consolidatieperimeter

Ten opzichte van de consolidatieperimeter toegepast bij de tweede begrotingsaanpassing 2012, is de consolidatieperimeter die de Vlaamse overheid hanteert in zijn geconsolideerde rapportering over de uitvoering van de begroting 2012 uitgebreid met twee entiteiten (de nv Gigarant en het Koninklijk Ballet van Vlaanderen).

De consolidatiekring 2012 telt behalve de entiteiten die deel uitmaken van de algemene rekening (in casu de ministeries, de IVA's zonder rechtspersoonlijkheid, de kabinetten en de diensten met afzonderlijk beheer¹⁴), nog 63 andere rechtspersonen, waaronder het Zorgfonds, een entiteit met sectorcode S13.14, die wordt meegeconsolideerd met de Vlaamse overheid.

De uitvoeringscijfers van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek, dat ook behoort tot de consolidatiekring S13.12, zijn voorlopig niet mee geconsolideerd. Op grond van de jaarrekening 2012 zou de positieve bijdrage van deze entiteit tot het vorderingensaldo 10.237 duizend euro bedragen.

Het Rekenhof merkte tijdens zijn onderzoek van de begroting 2012 al op dat deze consolidatieperimeter nog niet alle entiteiten bevat die op basis van de lijst met de eenheden van de publieke sector deel uitmaken van de consolidatieperimeter van de deelstaatoverheid Vlaamse overheid S13.12. Het gaat vooral om universiteiten en hogescholen.

Een aantal rechtspersonen, die wel in de consolidatie zijn opgenomen, hebben vooralsnog geen definitieve jaarrekening 2012 bezorgd aan het Rekenhof. Het betreft: vzw De Singel, vzw MHKA, Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, Koninklijk Ballet van Vlaanderen, nv Waarborgbeheer, Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel, Gigarant nv, vzw Vlaams Pensioenfonds en Pensioenfonds voor de rust- en overlevingspensioenen van het statutair personeel van de nv publiek recht VRT.

3.3 Entiteiten buiten de consolidatieperimeter

De ESR-consolidatie geeft slechts een gedeeltelijk beeld van de activiteiten van de Vlaamse overheid. Op grond van de ESR-classificatie horen niet alle entiteiten bij de Vlaamse deelstaatoverheid S13.12, maar worden een aantal entiteiten ingedeeld bij andere sectoren, zoals S11.001 en S12.301. Nochtans spelen ook deze entiteiten een belangrijke rol bij de uitvoering van het overheidsbeleid. Het rekendecreet verplicht een aantal van deze entiteiten om een begroting en een jaarrekening op te stellen. Ter informatie bevat de onderstaande tabel een overzicht van de kerncijfers van de entiteiten waarvan het Rekenhof al een jaarrekening heeft ontvangen.

14 Met uitzondering van de DAB Luchthaven Oostende en de DAB Luchthaven Antwerpen. Deze entiteiten met sectorcode S11.001 worden wel opgenomen in de algemene rekeningen, maar niet in de ESR-consolidatie.

(In duizenden euro)

	Balans- totaal	Eigen vermogen	Ontvangsten	Uitgaven	Vorderingen-saldo
DAB Luchthaven Oostende	Nvt	Nvt	7.730	6.793	937
DAB Luchthaven Antwerpen	Nvt	Nvt	12.063	11.731	322
VMSW	7.687.449	2.161.064	1.683.779	1.665.779	47.604
VMW – De Watergroep	1.919.918	812.021	726.814	705.268	25.723
OPZ Geel	49.672	35.148	56.232	51.196	-1.591
OPZ Rekem	43.325	21.022	43.262	42.577	-5.371
Eigen vermogen OC-ANB	19.741	18.758	6.293	7.840	-2.172
Eigen vermogen INBO	7.332	6.596	4.612	2.837	1.777
Eigen vermogen Flanders Hydraulics	3.548	3.522	1.825	1.593	232

Dit overzicht is niet volledig. Heel wat entiteiten die tot deze categorie behoren (zoals UZ Gent, PMV, VPM, VMH, enzovoort), hebben hun jaarrekening 2012 nog niet aan het Rekenhof bezorgd.

3.4 Schuld

De onderstaande tabel toont de samenstelling van de uitstaande schuld van de Vlaamse overheid op 31 december in de periode 2008-2012 volgens de eindrekening van de Vlaamse overheid.

(In duizenden euro)

	2008	2009	2010	2011	2012
(Middel)lange termijn	0	5.000.000	5.173.638	5.596.058	5.079.699
· EMTN	0	5.000.000	5.170.000	5.370.000	4.670.000
· Bankleningen ¹⁵	0	0	3.638	226.058	294.699
· Private leningen ¹⁶	0	0	0	0	115.000
Investeringsfonds lokale besturen	279	739	0	0	0
Korte termijnschuld (BCP)	0	424.422	399.096	221.052	363.412
Directe uitstaande schuld	279	5.425.161	5.572.734	5.817.110	5.443.111
Directe kasschuld	283.603	681.745	1.035.963	831.170	1.050.821
Eigenlijke indirecte schuld	3.829	2.864	2.703	2.535	2.358
Totale schuld	287.711	6.109.770	6.611.400	6.650.815	6.496.290
Evolutie t.o.v. vorig jaar	+15,3%	+2.023,5%	+8,2%	+0,6%	-2,3%

Het Rekenhof heeft de volgende opmerkingen bij de schuld:

- Het recente rapport Kas-, Schuld en Waarborgbeheer over 2012¹⁷ vermeldt een lange-termijnschuld van 5.008.443 duizend euro. Dit bedrag wijkt af van de lange-termijnschuld die de algemene rekening 2012 vermeldt, doordat die rekening ook de lening voor het project AMORAS opneemt (71.256 duizend euro). Deze lening loopt tot 31 augustus 2026.
- De Vlaamse overheid (beleidsdomein bestuurszaken) heeft zich als huurder van de Vlaam-

¹⁵ De bankleningen betreffen de leningen die de Vlaamse overheid heeft overgenomen van de Vismijn Oostende en van de Gemeentelijke Holding en de lening voor het project AMORAS.

¹⁶ De private leningen zijn leningen toegekend door nv BAM (100 miljoen euro) en nv Finindus (15 miljoen euro).

¹⁷ Stuk 32 (2012-2013) – Nr.1, van 15 mei 2013.

se Administratieve Centra (VAC) van Brugge, Leuven en Gent tegenover de verhuurders contractueel verbonden voor de terugbetaling van de kosten van de inrichtingswerken van deze VAC, met inbegrip van de financieringslasten¹⁸. Deze verbintenissen, die lopen tot 2019, 2020 en 2024, zijn in het rapport Kas-, Schuld- en Waarborgbeheer niet als schuld opgenomen. Op 31 december 2012 bedroegen de openstaande schulden met betrekking tot het VAC Brugge en het VAC Leuven respectievelijk 4.740 en 6.393 duizend euro. De inrichtingswerken van het VAC Gent zullen maximaal 13.212 duizend euro bedragen.

¹⁸ De financieringskost van deze contracten is aanzienlijk hoger dan de rente die de Vlaamse overheid zou moeten betalen bij een rechtstreekse langetermijn-financiering.

Reactie van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting

Hoofdstuk

4

Op 26 juni 2013 heeft de Vlaamse minister van Financiën en Begroting bij een aantal van de opmerkingen van het Rekenhof verduidelijking verstrekt.

- Zo verduidelijkte de minister dat de overgedragen VEK alleen het overgedragen krediet van de begrotingsruiters uit het uitgavendecreet bevatten, maar dat daarop niet alleen bestedingen in het kader van die begrotingsruiters worden aangerekend, maar betalingen op overgedragen openstaande verbintenissen (encours) worden meegerekend. Het VEK-budget op de overdrachtslijn vergelijken met de uitvoering van de openstaande vorderingen op de overdrachtslijn is volgens de minister dus niet aangewezen.
- De minister deelde ook mee dat hij de beleidsdomeinen in 2012 vroeg afgewerkte investeringsprojecten bij hun ingebruikname over te boeken naar de passende vaste-activarubriek en dat het IVA Centrale Accounting verder aandringt op een stipte opvolging.
- In overleg met het Rekenhof zou voorts de toestand van de financiële vaste activa in 2013 gecorrigeerd worden en de verwerking van de participaties gestroomlijnd worden.
- De minister zou de opmerkingen van het Rekenhof over de vorderingen ten slotte analyseren en in het boekjaar 2013 de nodige correcties uitvoeren. Over de vorderingen van het agentschap Vlaamse Belastingdienst zou hij in 2013 de gewenste detailgegevens opnemen in de algemene rekening.

De minister ging, onder meer, niet in op:

- het ontbreken van een aantal jaarrekeningen van rechtspersonen,
- het gebrek aan informatie over de uitvoering van de overflow,
- de aanrekeningen op het verkeerde begrotingsjaar,
- de onvolledigheid van de consolidatieperimeter,
- de niet-activering van de lopende projecten van het FFEU,
- het niet boeken als schuld van de verbintenissen in het kader van de terugbetaling van de inrichtingskosten van een aantal Vlaamse administratieve centra,
- het uitblijven van een aanpassing van de materiële vaste activa aan hun werkelijke waarde.

Bijlagen

BIJLAGE 1

Rekenhof op weg naar een nieuwe controlestrategie

Op 31 januari 2012 heeft de Nederlandse kamer van het Rekenhof een visienota goedgekeurd met het oog op een nieuwe strategie voor de rekeningencontrole. Deze nieuwe strategie was noodzakelijk in het licht van het rekendecreet, het permanente streven naar een kwaliteitsvolle controleaanpak en de implementatie van het single-auditconcept. De strategie ging gepaard met een herziening van het rekeningenboek, dat inhoudelijk maximaal wordt afgestemd op de interesses en controlebehoeften van het Vlaams Parlement.

Het Rekenhof legt de klemtoon op vijf fundamentele vernieuwingen:

- *Aansturing van de rekeningencontroles en het rekeningenboek vanuit het begrotingsonderzoek*

De nieuwe controlestrategie stelt het begrotingsonderzoek en de begrotingscyclus centraal. Het Rekenhof wil bij zijn controles enerzijds maximaal ingaan op de aandachtspunten en accenten die de Vlaamse Regering in de begroting legt en anderzijds zijn opmerkingen bij de begrotingen opvolgen. Dat kan gaan om nieuw beleid, aangekondigde besparingsmaatregelen, eenmalige operaties, maar ook om aspecten van bestaand of constant beleid die volgens de risicoanalyses van het Rekenhof als risicovol naar voren komen.
- *Geconsolideerde benadering van de uitgaven en ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap*

Door de uitbreiding van de controlebevoegdheid tot 166 agentschappen en DAB's is een volkomen controle op entiteitsniveau niet meer mogelijk. Het Rekenhof wil zich in de toekomst daarom vooral richten op het niveau van de geconsolideerde overheid. Op dat niveau streeft het dan ook naar een volkomen controle. Op entiteitsniveau wil het komen tot een selectie van te controleren begrotingsprogramma's of rekeningen op grond van een voorafgaande risicoanalyse in functie van een zo groot mogelijke afdekking van het auditdomein. Dat wil zeggen dat het Rekenhof prioriteit zal geven aan de grote budgetten en aan de thema's die in de begroting extra aandacht krijgen. Bijgevolg zal het Rekenhof enerzijds niet meer alle rekeningen van DAB's en agentschappen jaarlijks afsluiten of gecontroleerd verklaren. Anderzijds zal de geconsolideerde benadering een maximale afdekking van het controledomein garanderen. Met gegroepeerde controleverklaringen en rapporteringen per beleidsdomein zal het Rekenhof een overzicht bieden van haar financiële controles en opmerkingen ten aanzien van de ministeries en de rechtspersonen.
- *Optimale afstemming op elkaar van de controleactiviteiten van alle controleactoren*

Voor de realisatie van de financiële controledoelstellingen is vooral de samenwerking met de bedrijfsrevisor belangrijk. Tot op 20 mei 2013 ontving het Rekenhof echter maar ongeveer de helft van de verklaringen van de bedrijfsrevisoren (20/40). Ook voor de bedrijfsrevisoren was de eerste toepassing van de attestatietaken ten aanzien van de begrotingsuitvoeringsrekeningen en de ESR-uitvoeringsrekeningen die het rekendecreet hen oplegde, dus niet voor de hand liggend. Dat het niet tijdig over al deze verklaringen kon beschikken, heeft de controle door het Rekenhof en de toepassing van single audit bemoeilijkt.

- *Evenwicht in de controles van het Rekenhof ten aanzien van ministeries en agentschappen*
Het Rekenhof richtte zijn controles bij de ministeries voorheen vooral op wettigheid en die bij de agentschappen op financiële controle. Voortaan zal het zijn controles voor beide soorten entiteiten richten op zowel wettigheid als financiële getrouwheid.
- *Verscherpte aandacht voor de financiële rapportering aan het Vlaams Parlement in twee fasen*
Het Rekenhof wil de bovenstaande uitgangspunten ook vertalen in een vernieuwde financiële rapportering aan het Vlaams Parlement. Enerzijds zal het tegen 30 juni van het jaar volgend op het boekjaar waarop ze betrekking hebben, zijn commentaren bij de algemene rekeningen van de Vlaamse Gemeenschap publiceren, waarmee het maximale invulling wil geven aan de vereisten van het rekendecreet. Anderzijds zal het bijzondere aandacht hebben voor de leesbaarheid en de beleidsdomeingerichtheid van de meer uitgebreide financiële rapportering in het rekeningenboek dat het tegen 15 oktober aan het Vlaams Parlement zal overleggen.

Het Rekenhof volgt bij deze visieuitwerking een stappenplan dat nog niet volledig is afgerond. Een aantal al gerealiseerde stappen zijn: de goedkeuring van de visienota, de interne herstructurering van de financiële pijler, met de opheffing van opdeling in controles op ministeries en op agentschappen, de uitwerking en toepassing van een nieuw onderzoeksvragenkader voor het begrotingsonderzoek, de uitwerking en goedkeuring van een eenheidsmodel voor risicoanalyses bij ministeries en agentschappen, een aanpassing van het rapporteringsmodel en de rapporteringsprocedures, de organisatie van samenwerking met andere controleactoren en de uitwerking van een algemeen onderzoeksvragenkader voor de vernieuwde financiële controle.

De resultaten van de nieuwe controlestrategie en -methodiek zullen ten volle extern zichtbaar worden in oktober 2014, met de publicatie van het rekeningenboek over 2013.

BIJLAGE 2

Voorlegging van de rekeningen van DAB's en rechtspersonen

De onderstaande tabel overziet de timing voor de rekeningaflegging waarin het rekendecreet van 8 juli 2011 voorziet.

Jaar x+1	Actie
31 maart	Vlaamse Regering en Vlaamse rechtspersonen bezorgen algemene rekening en jaarrekeningen aan Rekenhof
15 april	Vlaamse Regering bezorgt geconsolideerde jaarrekening aan Rekenhof
21 april	Vlaamse Regering bezorgt certificatie door bedrijfsrevisoren van jaarrekeningen aan Rekenhof
31 mei	Rekenhof bezorgt opmerkingen aan Vlaamse Regering en Vlaamse rechtspersonen
21 juni	Vlaamse Regering antwoordt aan Rekenhof
30 juni	Rekenhof bezorgt opmerkingen en antwoord aan Vlaams Parlement
15 september	Vlaamse Regering dient ontwerpdecreet over algemene rekening (met consolidatie) in
31 oktober	Vlaams Parlement sluit algemene rekening decretaal af
Niet bepaald	Rekenhof publiceert de rekeningen in zijn boek

Het IVA Centrale Accounting heeft het Rekenhof tegen 31 maart 2013 een elektronische en papieren uitvoeringsrekening van diensten met afzonderlijk beheer en de elektronische jaarrekeningen van de meeste agentschappen bezorgd, met uitzondering van de jaarrekeningen van de privaatrechtelijke EVA's. De onderstaande tabel biedt een overzicht van deze voorlegging. Voor 2012 houdt de tabel nog geen rekening met de Vlaamse universiteiten, hogescholen (met inbegrip van de wetenschappelijke inrichtingen) en associaties, die weliswaar ook tot de geconsolideerde Vlaamse overheid behoren. Bij wijze van overgangsmaatregel zijn die entiteiten in 2012 echter nog niet begrepen in de ESR-geconsolideerde rapportering van de Vlaamse overheid. Pas bij de eerste begrotingscontrole 2013 heeft zij de begrotingen van de universiteiten en hogescholen ter informatie medegedeeld aan het Vlaams Parlement, zonder ze evenwel op te nemen in de consolidatie.

Voor de goedkeuring van de rekeningen door de Vlaamse minister van Financiën en Begroting heeft het IVA Centrale Accounting met het Rekenhof afspraken gemaakt, die evenwel bij de afsluiting van dit rapport nog niet volledig waren uitgevoerd. Het Rekenhof beschikte zodoende nog niet over alle officiële goedkeuringen door alle bevoegde overheden (raden van de bestuur, de Vlaamse minister van Financiën en Begroting of de toezichthoudende ministers). Het rekendecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de certificatie door de bedrijfsrevisoren van de jaarrekeningen aan het Rekenhof dient te bezorgen tegen 21 april. Tot op 20 mei 2013 ontving het Rekenhof, zoals gesteld in de inleiding, echter maar de helft van deze verklaringen (20/40).

Rechtspersonen en DAB's	Jaarrekening goedgekeurd op ¹⁹	Ontvangen door Rekenhof op	Verklaring bedrijfsrevisor
01 DAR			
Vlaams Brusselfonds	22-03-13	29-03-13	Niet van toepassing
AGIV	12-03-13	29-03-13	Voorbehoud
VZW De Rand	22-03-13	29-03-13	Goedkeurend
SERV	13-03-13	29-03-13	Goedkeurend
DAB IAVA	20-02-13	11-03-13	
02 BZ			
VLABEST	09-04-2013	11-04-2013	Niet van toepassing
DAB Catering	20-03-2012	05-04-2013	
DAB Schoonmaak	20-02-2013	11-03-2013	
DAB Digitale Drukkerij	11-03-2013	20-03-2013	
DAB Overheidspersoneel	Niet gedateerd	02-04-2013	
DAB Informatie Vlaanderen	20-03-2013	02-04-2013	
03 FB			
FFEU	Niet gedateerd	29-03-2013	Niet van toepassing
VFLD	Niet gedateerd	29-03-2013	Niet van toepassing
Toekomstfonds	Niet gedateerd	29-03-2013	Niet van toepassing
Egalisatiefonds (Vlaams Pensioenfond)		Niet ontvangen	
NV Gigarant		Niet ontvangen	
NV Diestsepoort		Niet ontvangen	
04 IV			
VAIO – FIT	27-03-2013	29-03-2013	Zonder voorbehoud
Toerisme Vlaanderen	22-03-2013	29-03-2013	Nog geen verklaring bekend
SARIV	15-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
Vlaams-Europees Verbindingsagentschap vzw	19-04-2013	28-03-2013	Zonder voorbehoud (alleen over bedrijfseconomische jaarrekening)
DAB Waarborgfonds Microfinanciering	20-02-2013	20-03-2013	
05 EWI			
Hermesfonds	18-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
IWT	22-03-2013	29-03-2013	Onthouding
Herculesstichting	28-02-2013	29-03-2013	Goedkeurend
VRWI	28-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
VITO	12-03-2013	29-03-2013	Goedkeurend
VIB		Niet ontvangen	Nog geen verklaring bekend
FWO		Niet ontvangen	Nog geen verklaring bekend
KVAB	28-03-2013	04-04-2013	Goedkeurend
Waarborgbeheer		Niet ontvangen	Nog geen verklaring bekend
VLIZ		Niet ontvangen	
06 OV			
VLOR	14-03-2013	29-3-2013	Niet van toepassing
Agion	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Niet van toepassing
GO !	08-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing ²⁰
UZ Gent		Niet ontvangen	Verslag van niet bevinding (niet ondertekend)
Vzw Epon		Niet ontvangen	
Instituut voor Tropische Geneeskunde		Niet ontvangen	
Universitaire Faculteit Protestantse Godgeleerdheid Brussel		Niet ontvangen	
Evangelische theologische faculteit		Niet ontvangen	

¹⁹ Voor de DAB's vermeldt de tabel in deze kolom de datum van de rekeningen.

²⁰ Bij het Gemeenschapsonderwijs is er een College van Accountants, maar dat geeft geen verklaring over de jaarrekening.

Rechtspersonen en DAB's	Jaarrekening goedgekeurd op ¹⁹	Ontvangen door Rekenhof op	Verklaring bedrijfsrevisor
Vzw's 'Sociale Voorzieningen' van instellingen van autonoom onderwijs		Niet ontvangen	
Vlaamse Interuniversitaire Raad		Niet ontvangen	
Vlaamse Hogescholenraad		Niet ontvangen	
DAB Inschrijvingsgelden Centra voor Volwassenenonderwijs	Niet gekend	11-03-2013	
07 WVG			
Fonds Jongerenwelzijn	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Nog geen verklaring bekend
Kind en Gezin	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Nog geen verklaring bekend
OPZ Geel	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Voorbehoud en toelichtende paragraaf
OPZ Rekem	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Nog geen verklaring bekend
VAPH	Niet goedgekeurd	24-04-2013 (aanpassing)	Nog geen verklaring bekend
VIPA	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Nog geen verklaring bekend
Vlaams Zorgfonds	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Nog geen verklaring bekend
Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België		Niet ontvangen	
DAB CICOV	Niet gekend	20-03-2013	
08 CJSM			
VRT	25-3-2013	29-03-2013	Zonder voorbehoud met toelichtende paragraaf
BLOSO	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Voorbehoud bij ESR-rapportering
FoCI	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Niet van toepassing
Topstukkenfonds	Niet goedgekeurd	29-03-2013	Niet van toepassing
VRM	21-03-2013	29-03-2013	Zonder voorbehoud
VFL	06-03-2013	04-04-2013	Verslag niet bekend
SAR CJSM		Niet ontvangen	
Vlaamse opera	Datum niet gekend	29-03-2013	
MUHKA		Niet ontvangen	
De Singel		Niet ontvangen	
Vlaams Audiovisueel Fonds		Niet ontvangen	
Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal-en Letterkunde		Niet ontvangen	
Pensioenfondsen VRT voor statutairen		Niet ontvangen	
DAB KMSKA	15-02-2013	14-03-2013	
DAB Kasteel - Domein van Gaasbeek	12-02-2013	11-03-2013	
DAB Uitleendienst kampeermateriaal voor de Jeugd	Niet gekend ²¹	25-03-2013	
DAB Landcommanderij Alden Biesen	15-02-2013	11-03-2013	
09 WSE			
VDAB	26-03-2013	29-03-2013	Nog geen verklaring bekend
VAO - Syntra Vlaanderen	22-03-2013	29-03-2013	Goedgekeurd
ESF-Agentschap Vlaanderen		Niet ontvangen	Nog geen verklaring bekend
10 LV			
EV ILVO	18-03-2013	27-03-2013	Niet van toepassing
FIVA	24-04-2013	28-03-2013	Niet van toepassing
SAR LV	25-03-2013	27-03-2013	Niet van toepassing

21 Initiële rekening goedgekeurd op 4 maart 2013. De datum van goedkeuring met betrekking tot de aangepaste rekening is niet gekend.

Rechtspersonen en DAB's	Jaarrekening goedgekeurd op ¹⁹	Ontvangen door Rekenhof op	Verklaring bedrijfsrevisor
VILT		Niet ontvangen	Nog geen verklaring bekend
VLAM		Niet ontvangen	Nog geen verklaring bekend
VLIF	24-04-2013	28-03-2013	Niet van toepassing
11 LNE			
OVAM	25-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
VMM	02-04-2013	29-03-2013 ²²	Niet van toepassing
Grindfonds	04-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
VLM	27-03-2013	29-03-2013	Goedkeurend
VREG	29-03-2013	29-03-2013	Goedkeurend
De Watergroep (VMW)	16-04-2013	08-05-2013	Nog geen verklaring bekend
SAR Minaraad	28-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
EV INBO	12-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
OC-ANB	28-02-2013	29-03-2013	Goedkeurend
DAB MINAFONDS	12-03-2013	29-03-2013	
12 MOW			
VVM – De Lijn	20-03-2013	29-03-2013	Nog geen verklaring bekend
Waterwegen en Zeekanaal NV	13-03-2013	29-03-2013	Verklaring zonder voorbehoud met toelichtende paragraaf (enkel over vennootschapsrechtelijke jaarrekening)
NV De Scheepvaart	13-03-2013	29-03-2013	Verklaring zonder voorbehoud
Pendelfonds	Datum niet gekend	29-03-2013	Niet van toepassing
EV Flanders Hydraulics	Datum niet gekend	29-03-2013	Niet van toepassing
Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel NV		Niet ontvangen	Nog geen verklaring bekend
NV Vlaamse Havens		Niet ontvangen	Nog geen verklaring bekend
NV Lijninvest		Niet ontvangen	Nog geen verklaring bekend
DAB Loodswezen	28-02-2013	11-03-2013	
DAB Luchthaven Antwerpen	Datum niet gekend	02-04-2013	
DAB Luchthaven Oostende	05-03-2013	15-03-2013	
DAB Vlaams Infrastructuurfonds	27-03-2013	05-04-2013	
DAB Vloot	28-02-2013	11-03-2013	
13 RWO			
VOIA Garantiefonds voor Huisvesting	21-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
VOIA Vlabinvest	21-03-2012	29-03-2013	Niet van toepassing
VOIA Rubiconfonds	Niet gekend	29-3-2012	Niet van toepassing
EVA VMSW	26-03-2013	04-04-2013	Goedkeurend
SAR Vlaamse Woonraad	25-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
SAR Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed	27-03-2013	29-03-2013	Niet van toepassing
DAB Grondfonds	27-02-2013	11-03-2013	Niet van toepassing
DAB Herstelfonds	27-02-2013	11-03-2013	Niet van toepassing
DAB Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed	18-03-2013	02-04-2013	Niet van toepassing
DAB Fonds voor de Financiering van het Urgentieplan voor de Sociale Huisvesting	21-02-2013	11-03-2013	Niet van toepassing
DAB Fonds ter Bestrijding van Uithuiszettingen	21-02-2013	11-03-2013	Niet van toepassing

²² Datum ontvangst digitale jaarrekening die overeenstemt met de goedgekeurde jaarrekening

BIJLAGE 3

Antwoord van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting

Aan de Heer I. DESOMER
Voorzitter van het Rekenhof
26 juni 2013

Betreft: Verslag over de algemene rekeningen 2012 van de Vlaamse Gemeenschap

Mijnheer de Voorzitter,

De opmerkingen vervat in uw verslag over de algemene rekeningen 2012 van de Vlaamse Gemeenschap werden door mijn diensten aan een grondig onderzoek onderworpen.

Een antwoord werd geformuleerd in een afzonderlijk document, dat hier als bijlage werd toegevoegd.

De aangepaste algemene rekeningen van de Vlaamse Gemeenschap, jaarverslag en voorontwerp van decreet houdende de eindregeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en van de instellingen van openbaar nut voor het begrotingsjaar 2012 werden hierbij eveneens toegevoegd.

Voor verdere toelichtingen kan steeds beroep worden gedaan op de personeelsleden betrokken bij de opmaak van de rekening.

Hoogachtend,

Philippe Muyters
Vlaams minister van Financiën, Begroting
Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Bijlage bij de brief van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting

Inleiding

Dit antwoord behandelt de repliek op de opmerkingen van het Rekenhof op de Algemene rekening 2012 van de Vlaamse Gemeenschap. De opmerkingen waar verduidelijking voor nodig is, worden hieronder chronologisch overlopen.

Het IVA Centrale Accounting heeft conform het Rekendecreet de ESR-geconsolideerde uitvoeringsgegevens 2012 van de Vlaamse overheid op 15 april 2013 overgemaakt aan de Algemene Gegevensbank.

Deze ESR-geconsolideerde uitvoeringsgegevens 2012 werden vervolgens op 25 april 2013 overgemaakt aan het Rekenhof.

Algemene rekening

Rapportering over de uitvoering van de begroting 2012

Er wordt geen VEK-budget overgedragen tenzij anders voorzien in het uitgavendecreet. Het VEK -budget op de overdrachtslijn bevat dus het overgedragen krediet van de begrotingsruikers. De bestedingen op de overdrachtslijn zijn ruimer te interpreteren. Ze geven de uitvoering weer van de openstaande encours vorige jaren die worden aangerekend op het VEK budget (zowel het gestemd budget als begrotingsruikers). Het VEK-budget op de overdrachtslijn vergelijken met de uitvoering van encours op de overdrachtslijn is dus niet aangewezen.

In de rekening van de uitvoering van de begroting is een geaggregeerd beeld, volgens aard van het krediet, van de begrotingsontvangsten en –uitgaven van de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap opgenomen. Deze voorstellingswijze is inderdaad minder geschikt voor een inhoudelijke analyse. Daarom werd in de algemene rekening Vol 20 en 21 aangevuld met uitvoering per entiteit en programma.

Bedrijfseconomische balans en resultatenrekening

De desbetreffende beleidsdomeinen werden in 2012 gecontacteerd met de vraag het nodige te doen opdat afgewerkte investeringsprojecten bij de ingebruikname overgeboekt worden vanuit de rubriek “vaste activa in aanbouw” naar de passende vast actiefrubriek. De inhoudelijke diensten zijn verantwoordelijk voor de kapitalisatie van de materiële vaste activa. Het IVA Centrale Accounting dringt verder aan op een stipte opvolging.

In gezamenlijk overleg tussen IVA Centrale Accounting, afdeling Financieel Management en Rekenhof wordt in 2013 de toestand van de financiële vaste activa gecorrigeerd. Tevens zal een advies opgesteld worden om de verwerking van de participaties in de toekomst te stroomlijnen.

De opmerkingen en commentaren m.b.t. de vorderingen worden geanalyseerd, de nodige correcties worden uitgevoerd in boekjaar 2013. Voor wat betreft de vorderingen van het agentschap Vlaamse belastingdienst worden de nodige afspraken gemaakt om in boekjaar 2013 om de gewenste detailgegevens te kunnen opnemen in de algemene rekening.

ESR geconsolideerde rekening***ESR vorderingensaldo***

Het IVA Centrale Accounting heeft de ESR-geconsolideerde uitvoeringsgegevens 2012 van de Vlaamse overheid op 25 april 2013 overgemaakt aan het Rekenhof.

Schuld

In de algemene rekening is de boekhoudtechnische verwerking van de investering en financiering m.b.t. het project 'Amoras' verwerkt.

BIJLAGE 4

Begrotingsresultaat, bedrijfseconomisch resultaat en vorderingensaldo

Begrotingsresultaat

Het resultaat van de uitvoering van de begroting, ook begrotingssaldo of begrotingsresultaat genoemd, is het verschil tussen de gerealiseerde begrotingsontvangsten en -uitgaven van de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap, die bestaat uit de ministeries en de diensten met afzonderlijk beheer.

Bedrijfseconomisch resultaat

Voor het eerst heeft de Vlaamse overheid over 2012 ook een bedrijfseconomische verantwoording afgelegd. Deze verantwoording bestaat in eerste instantie uit een balans en een resultatenrekening. De balans biedt een overzicht van de activa (bezittingen) en de passiva (schulden en eigen vermogen) van de Vlaamse Gemeenschap. Zij geeft een momentopname van het vermogen van de entiteit Vlaamse Gemeenschap op balansdatum, in casu 31 december. De resultatenrekening geeft een overzicht van de opbrengsten en kosten van de entiteit Vlaamse overheid over het boekjaar. Het saldo ervan wordt ook het bedrijfseconomisch saldo genoemd.

Vorderingensaldo

De begrotingsnormering die de Belgische overheden in de stabiliteitsprogramma's ter uitvoering van het Europese stabiliteitspact overeenkwamen, is gebaseerd op het vorderingensaldo. Het vorderingensaldo wijkt op enkele vlakken af van het begrotingssaldo:

- Terwijl het begrotingssaldo zich beperkt tot het saldo van de ontvangsten en de uitgaven van de diensten van algemeen bestuur (departementen en intern verzelfstandigde agent-schappen zonder rechtspersoonlijkheid en diensten met afzonderlijk beheer), heeft het vorderingensaldo betrekking op de ontvangsten en uitgaven van de geconsolideerde overheid, die buiten de diensten van algemeen bestuur en de meeste diensten met afzonderlijk beheer ook de openbare rechtspersonen omvat.
- Sommige budgettaire verrichtingen – kredietverleningen en deelnemingen, kredietaflos-singen en vereffening van deelnemingen (ESR-code 8), en verrichtingen voor de overheidsschuld (ESR-code 9) – worden niet meegerekend voor de vaststelling van het vor-deringensaldo.



DRUK

Albe De Coker

ADRES

Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.

+32 2 551 81 11

FAX

+32 2 551 86 22

www.rekenhof.be